

Veikko Tajakka uusi ort. apulaispiispa

Ortodoksisen kirkkokunnan ylim. kirkolliskokous valitsi uudeksi apulaispiispaksi Oulun seurakunnan kirkkoheran Veikko T a j a k a n .

Tajakka on syntynyt 1928 Suistamalla. Hän on suorittanut teologian kandidaatin tutkinnon Pariisin ortodoksisessa akatemiassa 1962 ja fil.kandidaatin tutkinnon Oulun yliopistossa 1978. Hänellä on laaja seurakuntatyön kokemus sekä kirjallista tuotantoa takanaan.

Ylim. kirkolliskokous, jossa vanhan tavan mukaan oli 34 jäsentä, puolet pappeja, puolet maallikoita, kokoontui Kuopiossa. Apulaispiispan virka jäi avoimeksi piispa Aleksin kuoleman jälkeen.

Veikko Tajakka, virkanimeltään Tiimon, Joensuun piispa vihitään virkaansa toukokuun lopulla.

Merkkipäiviä

Matti Kuusi 70-vuotias

Professori Matti K u u s i täytti 70 vuotta maaliskuun 25. päivänä. Merkkipäivän aatonaattona kirjakauppoihin ilmestyi Kirsti Mannisen kirjoittama juhkakirja "Matti Kuusi — kansakunnan unilukkari". Joitakin viikkoja aiemmin Matti Kuuselle oli ojennettu Suomen Kulttuurirahaston palkinto hänen merkittävästä panoksestaan "sivistyselämämme väkevänä vaikuttajana, alati muutoksiin kannustavana perinteen puuhamiehenä".

Prof. Matti Kuusi on tiedemiehenä perehtynyt syvällisesti karjalaisen kulttuurin sisimpään, vanhojen muinaisrunojen maailmaan, kansanperinteeseen sekä erityisesti kansan-

kielen rehevään sananparsistoon. Osallistuvana kirjoittajana hän on omaperäinen tyyliniekka, jonka terävä, iskevä asiaproosa puree kuin hiottu miekka.

Tätä nykyä Matti Kuusi on paneutunut Seitsemän veljeksien problematiikkaan. Tutkimuksen kohteina ovat tyyli ja kieli. Aamulehdelle taannoin antamassaan haastattelussa (AI 18.3. 1984) hän toteaa, ettei kyseessä ole eheä, taiteellinen kokonaisuus, vaan teos sisältää katkelmia varhemmiltakin vuosilta. Myös käsitys, että Kivi suunnitteli Seitsemästä veljeksestä alunperin näytelmää, vaikuttaa uuden tutkimuksen nojalla todennäköiseltä. Teoksen 12. luku kertoo prof. Kuusen mukaan tutkijalle yhtä ja toista, se kun poikkeaa monin tavoin muista.

98 vuotta täytti Daria K o k o t t i , o.s. Parmakoff, 15.3. Tampereella. Hän on kotoisin Salmista.

94 vuotta täytti Aleksandra L i s i t s i n , o.s. Nikolajev, 15.3. Joensuussa. Hän on kotoisin Suistamolta.

88 vuotta täytti Outi P e u r a , o.s. Kuikka, 2.3. Viinijärvellä. Hän on kotoisin Suojärveltä.

88 vuotta täytti Yrjö H ä r k ö n e n 25.3. Suonenjoelta. Hän on kotoisin Impilahdelta.

80 vuotta täytti Darja R a n d e n , o.s. Lukkanen, 19.3. Espoon Tapiolassa. Hän on syntynyt Repolassa ja on kotiseutunsa erinomainen kansanperinteen tuntija. Hän on jo ennen viimeisiä sotia osallistunut itäkarjalaisten karjalakerhotoimintaan ja sotien jälkeen Karjalan Sivistysseuran naisjaoston toimintaan. Karjalan Sivistysseuran ansiomerkki on hänelle myönnetty 1976.

Seuramme onnittelet tunnetulle piirakanpaistajalle esitti puh. johtaja Jorma Puustinen ja lehtemme onnittelet Boris Karpela.

75 vuotta täytti Tamara K a s a n k o , o.s. Aav, 19.4. Heinolassa. Hän on edesmenneen arkkipiispa Hermanin tytär ja syntynyt Virossa. Hän solmi avioliiton nykyisen rovasti Mikael Kasankon kansa ja on tullut laajalti tunnetuksi Sortavalan ja Helsingin ortodoksisen pappilan vieraanvieraana emäntänä.

OSTROBOTNIA TURKIS OY

Tarhaajan ostospaikka

PUHELIN

Vaasa	961-268800	Himanka	968-55220
Uusikaarlepyy	967-20488	Kauhava	965-80704

75 vuotta täytti **Anni Varis** o.s. Nykänen 23.4. Ilomantsissa. Hän on Kirilä ja Oksenie Nykäsen tytär Akonlahden Nykyttilän rannalta.

70 vuotta täytti **Martta Kajoksinen** 15.3. Juuan Vihtasuolla poikansa perheessä. Hän on syntynyt Suojärven pitäjän Hyrsylässä Irja ja Simo Lehtorannan perheessä. Lapsia oli seitsemän ja Martta oli toiseksi vanhin. Kotiseudulta ovat lähtöisin Marttan muistamiset ja karjalaisen kansanperinteen tuntemiset. Hän avioitui heimopakolaisena maahamme saapuneen Pekka Kajoksisen (Kusnetsoffin) kanssa. Pekan kotiseutu oli lähitienoilla Säämäjärven pitäjän Yläleen kylässä, Suojoen varrella. Ikä on eletty — jos Jumala suo, kultahäät vietetään 1985.

Martta Kajoksinen

Kauppias **Venja Niemi**, ent. Remsujeff, täytti 80 vuotta Suomussalmen vanhainkodissa 14.2. Hän on syntynyt Vuokkiniemeltä ja tuli Suomeen 1922 isänsä kanssa.

Venja Niemi toimi kauppiana Suomussalmen Pesiönkylässä 1960-luvulle saakka. 1937 hän meni naimisiin Ilmari Kiannon rouvan Elsa-Marian tyttären Mairin kanssa. Jo tätä ennen hän oli turjanlinalaisten läheinen, luotettu ystävä.

Kun tulevat aviopuolisot kuuluivat eri kirkkokuntiin, heidät vihki ensin luterilainen pappi Suomussalmella, sitten ortodoksinen pappi (Mihail Ievanen) Turjanlinnassa ”pitemmän kaavan mukaan”.

Venja Niemen ja Ilmari Kiannon monipuolisesta ja värikkästä kanssakäymisestä kertoo Uolevi Kianto kirjassaan ’Tervetuloa kotiin Iki’ (1978).

Venja Niemi

Ikivanhaa karjalaista tyyliä edustava Konttisten talo Suojärven Hyrsylässä.

Konttisten komea talo Suojärven Hyrsylässä

Venäjänsä vallan aikana Raja-Karjalassa uuden rakentaminen oli luvanvaraista. Niinpä taloa oli pidettävä niin kauan kuin pystyssä pysyi.

Oheisessa talossa syntyi vuosisadan alkupuolella seitsemän miespuolista veljestä ja yksi sisar. Suomen itsenäistyttyä ja samalla poikien tultua työikäiseksi rakennettiin uusi upea maalaistalo palvelemaan uutta suomalaista aikaa.

Veljeksistä kasvoi hyviä, rohkeita yrittäjiä. Niinpä he puutavarayrityksessä sahasivat paikallistarpeiden lisäksi lautoja ja lankkua ulosvientiin. Koiutukkeja sahattiin urheilutarpeita varten, kuten suksipuiksi ja lautatavaraksi. Myllylaitos niinikään työllisti veljessarjaa.

Liikkeyrityksen myötä tulivat autot. Ensimmäinen henkilöauto, joka lienee ollut pitäjän ensimmäisiä, samoin kuorma-auto, jolla sahatavaraa kuljetettiin Suojärven rautatieasemalle edelleen vientiin.

Veljessarjan maanviljelijä Vilho Konttinen täytti 3.4. 80 vuotta Paltamossa.

— J. Tuomela, Kajaani

65 vuotta täytti metsänhoitaja Niilo Melama 23.2. Kuopiossa. Hän syntyi tuoreena heimopakolaisena Suojärven pitäjällä. Isä ja äiti olivat kotoisin Säämäjärven Veskelyksestä. Elämäntyönsä hän on suorittanut Savon Uittohdistyksessä. Talvisotaan hän osallistui asevelvollisena ja jatkosotaan jääkärijoukkueen johtajana Prikaati Kuussaareissa. Välillä hän ehti toimia metsänhoitajana vanhempiensa kotimaakunnassa.

Kuopiossa hän on koko ajan osallistunut aktiivisesti paikalliseen karjalaistoimintaan. Hän on saanut sekä Karjalan Liiton että Karjalan Sivistysseuran ansiomerkit.

60 vuotta täytti Pentti Rati 11.2. Helsingissä. Harrastuksiin kuuluu kyykkä.

60 vuotta täytti Heikki Halonen 10.3. Helsingissä. Harrastuksiin kuuluu kyykkä.

50 vuotta täyttää Hilka Nikkola 10.5. Helsingissä. Kyykänlyöntiä harrastava Hilka on syntynyt Inkerissä.

65 vuotta täytti Maria Kaartinen 14.4. Ruotsin Eskilstunassa. Hän on syntynyt Aunuksen Karjalassa Kuitisen kyläneuvoston Pätsinsellän kylässä ja solmi avioliiton Petteri Kaartisen kera 1943. Muutto Ruotsiin tuli 1950. Maria lähettää terveisiä kaikille heimolaisille.

Maria Kaartinen

Tuonilmaisiiin ovat siirtyneet

Karjalan kirjailijaliiton puheenjohtaja Nikolai Laine (Gippijev) kuoli 18.2. 1984 Petroskoissa. Hän oli syntynyt 14.5. 1920 Repolassa karjalaisista vanhemmista, kävi suomenkielistä koulua ensin Repolassa, sitten Rukajärven 9. luokan "Matti Pirhosen koulua" Uhtuassa. Tämän jälkeen hän opiskeli — nyt venäjänkielisessä — "työläistiedekunnassa" Petroskoissa ja sitten kasvatustieteiden korkeakoulussa, jonka toiselta vuosikursilta olikin lähdettävä sotaan. Armeijassa Nikolai Laineelta meni 11 vuotta, parhaat vuodet, kuten hän minulle sanoi.

Kun Nikolai Laine v. 1950 pääsi siviiliin hän oli ensin neljä vuotta toimittajana "Totuus"-lehdessä ja siirtyi sitten Punalippuun, jonka päätoimittaja hän oli vuodesta 1971 lähtien.

Laine oli runoilija. Häneltä on julkaistu kaikkiaan 18 runokokoelmaa. Monissa niistä on omien runojen lisäksi venäläisten runoilijoiden tunnetuimpien runojen suomennoksia.

Vuonna 1977 ilmestyi Nikolai Laineen valittujen runojen kokoelma "Neljä vuosikymmentä", johon kirjallisuudentutkija Eino Karhu on kirjoittanut hyvin valaisevan esipuheen. Tästä kokoelmasta saa monipuolisen kuvan Nikolai Laineen runoilijanlaadusta. Hän oli ennen kaikkea kotiseudun runoilija, jolla oli vahvat siteet karjalaiseen kansanrunouteen.

Nikolai Laine eli "Hippi-Griskän Miku" — kuten häntä kotipuolella kutsuttiin — oli aivan harvinaisessa määrin kiintynyt syntymäseutuunsa Repolaan, sen ihmisiin ja maisemiin. Talvet Petroskoissa asunut äiti "Duanisen Iivanan Muarie" (synt. 1898, kuoli 1983) piti vireillä poikansa Repolan murteen taitoa. Nikolai Laine vieraili Suomessa

marraskuussa 1981, jolloin hän mm. Helsingin yliopistossa luennoi Neuvosto-Karjalan kirjallisesta elämästä. Oli silloin puhetta että kun seuraavan kerran tulen kesäaikaan Petroskoihin, niin Nikolai järjestää yhteisen retken kotiseudulle Repolaan, jossa en ole lukuisilla Karjalan matkoillani voinut käydä, haastattelakseni syntyperäisiä repolalaisia itse paikalla. Mutta toteutumatta jäi tämä matka, ennenkuin Repolan patriootti Nikolai itse lähti viimeiselle matkalleen.

Nikolai Laineen terveys oli horjahdellut jo vuosia ennen, kuten sain häneltä kuulla suullisesti ja kirjallisestikin. Tämän muistokirjoituksen loppuun sopinevat ne karjalankieliset sanat, jotka ovat Nikolailta huhtikuussa 1983 saamani kirjeen lopussa:

"Muuten kaikki välttäis, no se tervehys, siitä katsõ ei ole enämpi ni mih. Kesä on jo kynnen piässä, a kunne lähen lomailomah, en vielä tiijä. Loitos suveh ei sua lähtie. Ehken ajan Reboljah, mouset Riijanlahen randah, a voi olla jotta Suomehki. Ka siitpä tuo näkyy, kun kesä kergiey. Voigua hyvin, kaglastakkua kaunehesti! Nikolai Laine 25.04. 83."

PERTTI VIRTARANTA

Muutaman harvan tapaamisen aikana olen voinut todeta, että Nikolai Gippijev oli miellyttävä kulttuuripersoonallisuus ja hyvä karjalainen.

Briha

*Ukkosenilma ohitti.
Sammuivat vainojen vasamat,
pakeni pimeät pilvet
päästäen helteisen päivän
paistamaan täydeltä terältä
matkalaiselle minulle
viikon poissa viiptyneelle.*

Nikolai Laine: Runoelmia, Petroskoi 1982

Nikolai Laine (Kuva: Pertti Virtaranta 1979)

Konttoripäällikkö Niilo Niemenlehto kuoli 28.1. 1984 Helsingissä. Hän oli syntynyt 22.4. 1918 Salmis-
sa. Niilo Niemenlehto valmistui dipl.merkonomiksi 1949.
Viimeksi hän toimi Tölkki Oy:n konttoripäällikkönä yli
kaksikymmentä vuotta. Hän oli mukana molempien sotien
taisteluissa. Hän haavoittui tammikuussa 1942 Goran ky-
lässä. Sotilasarvoltaan Niemenlehto oli yliluutnantti.

Kun Karjalan Sivistysseura aloitti 1950-luvulla kyykkä-
pelin elvyttelyn, Niilo Niemenlehto oli Seurasaarella voi-
mallisesti puolustamassa menetetyt kotiseutunsa mainetta.

Niilo Niemenlehto

Matroona (Maikki) Ruutala, o.s. Vahromejff, kuoli Pielavedellä 28.2. 1984. Hän oli syntynyt Kaukojär-
vellä Aunuksen ja Laatokan Karjalan rajamailla 4.4. 1905.

Martti Sinda kuoli 10.2. Ruotsin Laxåssa. Hän oli
syntynyt 30.7. 1919 Suistamolla. 1950-luvulla hän toimi
monistamon omistajana Helsingissä ja osallistui aktiivisesti
karjalais- ja kyykkätoimintaan. Sielunmessu ja hautaus
toimitettiin Helsingissä 24.3. 1984.

Nikolai Mitro kuoli 4.3. Rovaniemellä. Hän oli syn-
tynyt 8.8. 1904 Uhtualla.

Juhan Aavikin satavuotismuisto

Maineikkaan virolaisen musiikkiprofessori Juhan Aavi-
kin syntymästä tuli tammikuun lopussa kuluneeksi sata
vuotta. Hän oli jo 1920-luvulla Viron kansallisen kulttuu-
rielämän näkyvimpiä hahmoja toimien mm. kuoronjohta-
jana, musiikkikorkeakoulun rehtorina, säveltäjänä ja en-
nen muuta suurten laulujuhlien organisaattorina.

Aavik muutti Ruotsiin pakolaisena 1944 ja jatkoi siellä
toimintaansa musiikin parissa, kuoromiehenä ja säveltäjä-
nä. Myös laulujuhlaperinne jatkui elävänä. Vv. 1967—69
Aavik julkaisi neliosaisen tutkimuksen Eesti muusika aja-
lugu ja kirjoitti myös muistelmansa.

Viimeisen kerran Juhan Aavik johti VI suurilla laulujuh-
lilla kuorojen kunniajohtajana lauluaan Hoia Jumal Ees-
tit! (Varjele Jumala Eestii) — Juhan Aavik kuoli lähes 99-
vuotiaana Tukholmassa marraskuussa 1982.

HEIMOLEHTIEN PALSTOILTA

Kirjailija Erno Paasilinnan kaksiosainen teos Petsamon
vaiheista on ollut rajun keskustelun aiheena maamme leh-
distössä. Entiset petsamolaiset ovat nousseet takajaloilleen
syyttäen tekijää vääristelystä, ylimalkaisuuksista ja ilmisel-
västi virheellisistä tiedoista. Paasilinna on vastannut yhtä
rajusti.

Teospari Kaukana maailmasta — Maailman kourissa on
kustantajansa (Otava) mukaan Petsamon historia, tekijän-
sä mukaan epos, uudenlaista historiankirjoitusta, jossa
yksilön kokemusten pohjalta luodaan kuva historian kehi-
tyksestä. Yksilötasoa kai korostaakseen tekijä on jättänyt
pois lähteet ja lähdeviitteetkin.

Julkaisemme oheisena heimolehti Karjalan pääkirjoi-
tuksen.

Paasilinna ja Karjala

21.2. 1984 TV 1:n kulttuuriraportti oli omistanut ohjel-
mansa Erno Paasilinnalle ja hänen Petsamoa koskevalle
romaanisarjalleen. Televisio oli aikaisemmin puffannut ai-
hetta muissa ohjelmissa. Voisi kysellä tässä yhteydessä kir-
jailijalle mieluisan aiheen tasa-arvon ja tasapuolisuuden
perään, mutta Paasilinnaahan ei tästä voida syyttää.

Sanantaitaja ja esteetikko Paasilinna on oiva esimerkki
ihmisestä, jolla ei ole juuria eikä siis kotiseutua. Hän uh-
kuu vihaa mahtajia, auktoriteetteja ja kaikenlaisia muita
virheidentekijöitä kohtaan. Hänen elämäntehtäväkseen
näyttää muodostuneen selvittää Suomen ja suomalaisten
oikeudettomuus erinäisiin etuuksiin ja mm. niihin aluei-
siin, jotka Tarton rauhanteossa sovittiin kuuluvaksi Suo-
melle. Paasilinna pitää jopa käsittämättömänä, etteivät ven-
äläiset ottaneet omaansa (Petsamoa) takaisin heti talviso-
dan jälkeen.

Mihin kirjailija todella pyrkii, jää selvittämättä, mutta
kun hän vihansa kohteita osoitellakseen mainitsee valtio-
ja muita mahtimiehiä sekä korkeita voimia, kaikkein voi-
makkaimmat hän säästää. Kirjailijallakin kun on oltava
raja jota ei saa loukata. Ehkäpä on niin, että suuritöiset
kirjalliset yritykset on petattava niin laskelmoiden, että
tuotto, vaan ei logiikka ja totuus, on pääasia. Näinhän
yleisesti menetellään, miksi näin ei tekisi myös Paasilinna.

Jälkipelaaajat elävät toisten erehdyksillä. Käsivarsifiloso-
fi Paasilinnalle ei riitä raippojen anto valtaherroille ja itse-
näisyysintoilussa harhautuneille rasisteille. Piiska viuhahti
tv-ruudussa myös karjalaisten kotiseutukaipuun pään
päällä. Menetetyt kotiseudun ylistyslauluhiin ei hänen
mielestään ole perusteita. Tässä, kuten monessa muussakin
asiassa hän puhuu suulla suuremmalla. Hän on unohtanut
kumartelun ja pyllistelyn lainalaisuuden ja sen, että quis-
lingien ajat pohjolassa ovat olleet ja menneet. Mutta aina-
han voi yrittää. Mielenkiintoista on seurata mikä Suomen
valtakunnan osa on tarjouslistalla seuraavana.

Paasilinna ei voi tietää — eikä hänellä juurettomana ole
siihen kenties kyvykään — karjalaisten kotiseuturakkau-
den syitä ja syvyyksiä. Pilvinen päivä kotiseudun pihapii-
rissä on yhtä kirkas kuin aurinkoinen päivä vierailta verä-
jillä. Sofistiset vihjailut eivät voi sitä muuksi muuttaa.